

Hallituksen esitys Eduskunnalle oikeusapuhakemusten toimittamista koskevan eurooppalaisen sopimuksen lisäpöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi lisäpöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi 4 päivänä lokakuuta 2001 allekirjoitetun oikeusapuhakemusten toimittamista koskevan eurooppalaisen sopimuksen lisäpöytäkirjan ja voimaansaattamislakiehdotuksen. Lisäpöytäkirjan tavoitteena on tehostaa sopimuksen soveltamista nykyiseen verrattuna täsmentämällä sopimuspuolten velvoitteita keskusviranomaisten yhteistyötä sekä

asianajajien ja hakijoiden yhteydenpitoa koskevien määräysten osalta.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus lisäpöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimuksen lisäpöytäkirja tulee Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Nykytila	3
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	3
3. Esityksen taloudelliset vaikutukset	3
4. Asian valmistelu.....	4
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5
1. Sopimuksen lisäpöytäkirjan sisältö	5
2. Lakiehdotuksen perustelu	6
3. Voimaantulo.....	6
4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja säätämisjärjestys	6
LAKIEHDOTUKSET	8
oikeusapuhakemusten toimittamista koskevan eurooppalaisen sopimuksen lisäpöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ..	8
LIITE	9

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Maksutonta oikeudenkäyntiä tarkoittavien hakemusten toimittamista koskeva eurooppalainen sopimus tehtiin Strasbourgissa 27 päivänä tammikuuta 1977 ja tuli Suomessa voimaan 27 päivänä heinäkuuta 1980. Sopimuksen lähtökohta on ollut Euroopan neuvoston tarkoitus saada aikaan entistä suurempi yhtenäisyys jäsenvaltioidensa välille. Tämä tarkoitus huomioon ottaen on pidetty tavoiteltavana pistaa eri jäsenvaltioissa asuvien henkilöiden välistä siviiliprosessia koskevia taloudellisia esteitä ja helpottaa heikossa taloudellisessa asemassa olevien henkilöiden mahdollisuuksia toteuttaa oikeuksiaan jäsenvaltioissa. Oikeusapuhakemusten toimittamista koskevan toimivan järjestelmän luomisen Euroopan neuvoston jäsenvaltioiden välille on katsottu edistävän tämän tavoitteen saavuttamista.

Maksuton oikeudenkäynti-nimikkeestä luovuttiin 1 päivänä kesäkuuta 2002, kun oikeusapulaki (257/2002) tuli voimaan. Oikeusapulain 31 §:ssä olevan siirtymäsäännöksen mukaan muussa lainsäädännössä olevat viittaukset maksuttomaan oikeudenkäyntiin tarkoittavat oikeusapulain mukaista oikeusapua lain tultua voimaan. Siten on johdonmukaista, että pöytäkirjan käännöksessä käytetään varsinaisen sopimuksen käännöksestä poiketen termiä oikeusapu englanninkielisen termin ”legal aid” vastineena.

Sopimuksen mukaan henkilöllä, jolla on kotipaikka jonkin sopimuspuolen alueella ja joka haluaa hakea oikeusapua siviili- tai kauppaoikeudellisissa taikka hallintoasioissa, on oikeus jättää hakemuksensa siinä valtiossa, jossa hänellä on kotipaikkansa. Tämän valtion on toimitettava hakemus edelleen toiselle valtiolle. Jokaisen sopimuspuolen on määrättävä yksi tai useampi lähettävä viranomainen, joka toimittaa oikeusapuhakemukset ulkomaan viranomaisille sekä vastaanotettava keskusviranomainen, joka ottaa vastaan toisilta sopimuspuolilta tulevat oikeusapuhakemukset ja ryhtyy niiden johdosta asianmukaisesti toimenpiteisiin. Suomessa sekä lähet-

tävänä viranomaisena että vastaanottavana keskusviranomaisena toimii oikeusministeriö.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Sopimuksen 1 päivänä syyskuuta 2002 voimaan tulleen lisäpöytäkirjan pääasiallinen tavoite on lisätä sopimusvaltioiden velvollisuutta yhteistyöhön oikeusapu-hakemusten käsittelyssä. Epätäydelliset hakemukset ja hakemusten kääntäminen ovat aiheuttaneet ongelmia ja viivästyksiä oikeusavun myöntämisessä. Lisäpöytäkirjan tavoitteena on, että toisesta sopimusvaltiosta tullutta puutteellista hakemusta ei puutteiden vuoksi hylättäisi vaan hakijaa pyydetäisiin täydentämään hakemustaan. Menettelyn tehokkuutta pyritäisiin turvaamaan siten, että hakemuksen vastaanottava osapuoli ilmoittaa hakemuksen vastaanottamisesta. Hakemukset olisi pyrittävä ratkaisemaan kuuden kuukauden kuluessa. Jos päätöstä ei kuuden kuukauden kuluessa ole tehty, on vastaanottavan viranomaisen raportoitava lähettävälle viranomaiselle antaen yksityiskohtaiset tiedot hakemuksen edistymisestä ja päätöksentekoa hidastavista ongelmista.

Toinen lisäpöytäkirjan päätavoite on edistää asianajajien ja oikeusavun hakijoiden välistä yhteydenpitoa. Pyyntöön vastaanottanut sopimusvaltio sitoutuu varmistamaan, että oikeusapua hakevien henkilöiden edustajiksi nimetyt asianajajat pitävät yhteyttä hakijoihin kielellä, jota he ymmärtävät tai varmistavat, että asianajajien ja hakijoiden välisessä yhteydenpidossa tarpeellisten käännösten ja tulkkauksen kustannukset katetaan.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Lisäpöytäkirjan määräykset eivät käytännössä juurikaan muuta alkuperäisen sopimuksen soveltamiskäytäntöä Suomen osalta. Näin ollen esityksellä ei ole mainittavia taloudellisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Lisäpöytäkirjan valmistelusta päätettiin maksutonta oikeusapuhakemusten toimittamista koskevan eurooppalaisen sopimuksen monenvälisen komitean Strasbourgissa pidetyssä viidennessä kokouksessa 11 päivänä

syyskuuta 2000. Sopimus avattiin allekirjoitettavaksi Moskovassa 4 päivänä lokakuuta 2001 järjestetyssä oikeusministerien konferenssissa. Sopimuksen allekirjoitti tuolloin Suomen puolesta oikeusministeri Johannes Koskinen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen lisäpöytäkirjan sisältö

1 artikla. *Tarkoitus ja määritelmä.* Lisäpöytäkirjan tarkoitus on eräiltä osin muuttaa ja täydentää sopimusta. Ilmaisuihin ”pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli” tarkoittaa lisäpöytäkirjassa sopimuspuolta, joka vastaanottanut oikeusapua koskevan hakemuksen.

2 artikla. *Sopimuspuolten välinen yhteistyö.* Sopimuspuolet sitoutuvat lisäpöytäkirjalla antamaan toisilleen mahdollisimman laajaa keskinäistä virka-apua sellaisten oikeusapuhakemusten osalta, jotka liittyvät siviilioikeudellisiin, kaupallisiin tai hallinnollisiin asioihin sekä olemaan eväämättä sopimuksen nojalla tehtyjä hakemuksia ennen kuin niiden asiasisältö on käsitelty.

3 artikla. *Asianajajien ja hakijoiden välinen yhteydenpito.* Oikeusapua koskevan pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli sitoutuu varmistamaan, että hakijoiden edustajiksi nimetyt asianajajat pitävät yhteyttä hakijoihin heidän ymmärtämällään kielellä tai huolehtimaan, että asianajajien ja hakijoiden yhteydenpidossa tarvittavan tulkkauksen kustannukset katetaan. Mikäli em. menettely ei ole mahdollinen, on yhteydenpito varmistettava tarkoituksenmukaisin keinoin. Oikeusapua koskevissa kaavakkeissa on mainittava ne kielet, joita hakija ymmärtää.

4 artikla. *Menettelyn tehokkuus.* Sopimuspuolet sitoutuvat käsittelemään hakemukset kohtuullisessa ajassa. Hakemukset vastaanottavan keskusviranomaisen on ilmoitettava hakemuksen vastaanottamisesta sekä hakemuksen johdosta tehdystä päätöksestä. Sopimuspuolten on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta ensimmäisen asteen päätös saadaan tehtyä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos näin ei tapahdu, on vastaanottavan viranomaisen raportoitava lähettävälle viranomaiselle päätöksentekoa hidastavista ongelmista ja annettava yksityiskohtaiset tiedot hakemuksen edistymisestä.

5 artikla. *Sitoumuksen ilmaiseminen.* Varsinaisen sopimuksen allekirjoittaneet valtiot voivat sitoutua lisäpöytäkirjaan joko allekirjoittamalla sen ilman ratifioimis- tai hyväksymisvaraamaa tai allekirjoittamalla sen ratifioimis- tai hyväksymisvaraamin, mitä seuraa ratifioiminen tai hyväksyminen. Lisäpöytäkirjan ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamisen edellytys on, että valtion on jo tallettanut varsinaisen sopimuksen ratifioimis- tai hyväksymiskirjan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

6 artikla. *Voimaantulo.* Lisäpöytäkirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä, kun vähintään kaksi Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on allekirjoittanut lisäpöytäkirjan. Myöhemmin lisäpöytäkirjan hyväksyvien valtioiden osalta pöytäkirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä, kun valtio allekirjoitti pöytäkirjan.

7 artikla. *Liittyminen.* Pöytäkirjaan liitytään tallettamalla liittymiskirja Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan. Liittymiskirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta sen tallettamisesta.

8 artikla. *Varaumat.* Pöytäkirjaan ei saa tehdä varaumia.

9 artikla. *Alueellinen soveltaminen.* Allekirjoittaessaan pöytäkirjan tai tallettaessaan ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa, valtio voi määrittellä sen alueen, johon pöytäkirjaa sovelletaan. Tätä määrittelyä voidaan myöhemmin muuttaa pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella.

10 artikla. *Irtisanominen.* Sopimuspuoli voi irtisanoa pöytäkirjan pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella. Irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua.

11 artikla. *Ilmoitukset.* Pääsihteeri ilmoittaa kaikille Euroopan neuvoston jäsenvaltioille pöytäkirjan uusista hyväksymisistä ja muutoksista sen soveltamisessa. Pöytäkirja on todistusvoimainen englannin- ja ranskankielisenä.

2. Lakiehdotuksen perustelu

Perustuslain 95 §:n 1 momentissa edellytetään, että kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan voimaan erityisellä voimaansaattamislaillla. Esitys sisältää ehdotuksen blankettilaiksi.

1 § Lakiehdotuksen 1 §:llä saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

2 § Voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella. Laki on tarkoitettu saattamaan voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

3. Voimaantulo

Lisäpöytäkirjan 6 artiklan mukaan sopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä, kun vähintään kaksi Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on ilmaissut suostumuksensa tulla pöytäkirjan sitomaksi. Lisäpöytäkirja tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2002 Ruotsin ja Tanskan ratifiointien johdosta. Suomen osalta sopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä, kun Suomi on tallettanut ratifioimisasiakirjansa Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan kannan mukaan tämä eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisten velvoitteiden määräykset. Valtiosopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen määräys on perustuslakivaliokunnan mukaan katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta

on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säädöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Lisäpöytäkirjan 2 artiklassa sopimuspuolet sitoutuvat antamaan toisilleen mahdollisimman laajaa oikeusapua sopimuksen tarkoittamien hakemusten osalta. Pyyntöön vastaanottava sopimuspuoli sitoutuu tutkimaan sopimuksen nojalla tehdyn hakemuksen asiassällön muodollisista puutteista huolimatta sekä tarvittaessa pyytämään lisätietoja lähettävältä sopimuspuolelta. Perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Säännöksessä tarkoitettuihin takeisiin kuuluu myös (ks. HE 309/1993 vp, s. 74/II) oikeus saada – tarvittaessa julkisen vallan kustannuksella – oikeudellista apua. Suomen lainsäädännössä oikeusavun soveltamisalasta ja oikeusapua koskevien hakemusten käsittelystä säädetään oikeusapulaissa. Näin ollen pöytäkirjan 2 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Lisäpöytäkirjan 3 artiklassa pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli veloitetaan varmistamaan, että oikeudenkäyntiavustajien ja oikeusapua hakeneiden välinen yhteydenpito tapahtuu kielellä, jota hakija ymmärtää. Perustuslain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeisiin kuuluu myös oikeus neuvotella avustajansa kanssa luottamuksellisesti. Tämän oikeuden käyttämisen edellytyksenä on, että osapuolet ymmärtävät toistensa kieltä. Tulkkaus- ja käännöskulujen korvaamisesta säädetään oikeusapulaissa. Pöytäkirjan 3 artiklan 1 ja 2 kappaleen määräykset kuuluvat siten lainsäädännön alaan.

Lisäpöytäkirjan 4 artikla sisältää menettelytapasääntöjä hakemusten käsittelyn kestosta sekä siihen liittyvistä tiedottamisvelvoitteista. Perustuslain 21 §:n 1 momentin mu-

kaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Pöytäkirjassa tarkoitettujen hakemusten käsittelystä säädetään tarkemmin oikeusapu-laissa. Pöytäkirjan 4 artiklan määräysten on siten katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Pöytäkirjan 1 artiklassa sisältää ”pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen” määritelmän. Tällainen määritelmä, joka välillisesti vaikuttaa aineellisten sopimusmääräysten tulkintaan, kuuluu myöskin lainsäädännön alaan (ks. PeVL 6/2001 vp).

Koska edellä mainitut artiklat kuuluvat perustuslain 94 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla lainsäädännön alaan, lisäpöytäkirjalle on saatava eduskunnan hyväksyminen.

Lisäpöytäkirja ei sisällä määräyksiä, jotka

koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Näin ollen pöytäkirja voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislainsäätämisenjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi oikeusministerien konferenssissa Moskovassa 4 päivänä b-kakuuta 2001 allekirjoitetun oikeusapuhakemusten toimittamista koskevan eurooppalaisen sopimuksen lisäpöytäkirjan.

Koska lisäpöytäkirja sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

oikeusapuhakemusten toimittamista koskevan eurooppalaisen sopimuksen lisäpöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 § Moskovassa oikeusministerien konferenssissa 4 päivänä lokakuuta 2001 allekirjoitetun oikeusapuhakemusten toimittamista koskevan eurooppalaisen sopimuksen lisäpöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määrä-	ykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut. 2 § Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.
--	--

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

Liite

OIKEUSAPUHAKEMUSTEN TOIMITAMISTA KOSKEVAN EUROOPPALAISEN SOPIMUKSEN LISÄPÖYTÄKIRJA

ADDITIONAL PROTOCOL TO THE EUROPEAN AGREEMENT ON THE TRANSMISSION OF APPLICATIONS FOR LEGAL AID

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ja muut Strasbourgissa 27 päivänä tammikuuta 1977 allekirjoitettavaksi avatun maksutonta oikeudenkäyntiä tarkoittavien hakemusten toimittamista koskevan eurooppalaisen sopimuksen sopimuspuolet, jotka ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan, ja jotka

kiinnittävät huomiota siihen, että sopimuksen kehitys ja täytäntöönpano on mahdollistanut tehokkaan oikeudellisen kehyksen luomisen oikeusapuhakemusten toimittamista varten Euroopan maiden välillä;

katsovat, että on suotavaa poistaa ulkomailla tapahtuvien siviilioikeudenkäyntien olemassa olevat esteet ja helpottaa taloudellisesti heikossa asemassa olevien henkilöiden mahdollisuuksia käyttää oikeuksiaan ulkomailla;

haluavat tehostaa sopimuksen soveltamista ja täydentää sitä tietyin osin, erityisesti keskusviranomaisten väliseen oikeusapuun liittyvien kysymysten sekä asianajajien ja oikeusapua hakevien henkilöiden välisen yhteydenpidon osalta;

pitävät mielessä päätöslauselman (76) 5, joka koskee oikeusapua siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa sekä hallintoasioissa;

ottavat huomioon suosituksen R (99) 6, joka koskee oikeusapuhakemusten toimitamista koskevan eurooppalaisen sopimuksen soveltamisen parantamista;

ottavat huomioon ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklan, ja korostavat, että oikeusapua hakevilla henkilöillä ei ole ainoastaan tarve yhteyttä asianajajiinsa oikeudenkäynnin aikana, vaan myös ennen sitä;

ovat sopineet seuraavasta:

The member States of the Council of Europe and the other Parties to the European Agreement on the Transmission of Applications for Legal aid, opened for signature in Strasbourg on 27 January 1977 (hereinafter referred to as "the Agreement"), signatories to this Protocol,

Noting the development and the implementation of the Agreement as an effective legal framework for the transmission of applications for legal aid at the pan-European level;

Considering that it is desirable to remove existing obstacles to civil proceedings abroad and to permit persons in an economically weak position more easily to exercise their rights abroad;

Desirous to improve the efficiency of the operation of the Agreement and to supplement it in certain aspects, in particular as regards questions relating to mutual assistance between central authorities and to the communications between lawyers and applicants for legal aid;

Bearing in mind Resolution (76) 5 on legal aid in civil, commercial and administrative matters;

Having regard to Recommendation No. R (99) 6 on the improvement of the practical application of the European Agreement on the Transmission of Applications for Legal Aid;

Taking into account Article 6 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and underlining the need for applicants for legal aid to be able to communicate with their lawyers not only in courts, but also before commencing judicial proceedings;

Have agreed as follows:

1 artikla

Tarkoitus ja määritelmä

1. Tämän pöytäkirjan tarkoituksena on muuttaa ja täydentää sopimuksen määräyksiä eräiltä osin pöytäkirjan osapuolten kesken.

2. Sopimuksessa ja tässä pöytäkirjassa ”pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli” tarkoittaa sopimuspuolta, joka on vastaanottanut oikeusapua koskevan hakemuksen toiselta sopimuspuolelta sopimuksen ja tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti.

2 artikla

Sopimuspuolten välinen yhteistyö

1. Sopimuspuolet sitoutuvat antamaan toisilleen mahdollisimman laajaa keskinäistä oikeusapua sellaisten oikeusapuhakemusten osalta, jotka liittyvät pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten lainkäyttövaltaan kuuluviin siviili- ja kauppaoikeudellisiin asioihin taikka hallintoasioihin.

2. Jollei sopimuksessa toisin määrätä, pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli ei saa evätä sopimuksen nojalla tehtyjä hakemuksia tutkimatta niiden asiasisältöä, vaan sopimuspuolen on käsiteltävä hakemukset mahdollisimman tehokkaasti noudattaen kansallisia menettelyjä sekä mahdollisesti lisätietoja pyytäen.

3 artikla

Asianajajien ja hakijoiden välinen yhteydenpito

1. Pynnön vastaanottaneen sopimuspuolen tulee:

a) varmistaa, että oikeusapua hakevien henkilöiden edustajiksi nimetyt asianajajat pitävät yhteyttä näihin hakijoihin heidän ymmärtämällään kielellä, tai

Article 1

Purpose and definition

1. The purpose of this Protocol is to amend and supplement in certain aspects, as between the Parties to the Protocol, the provisions of the Agreement.

2. For the purpose of the Agreement and of this Protocol, "requested Party" means any Party who receives an application for legal aid from another Party in accordance with the provisions of the Agreement and this Protocol.

Article 2

Co-operation between Parties

1. The Parties undertake promptly to afford each other the widest measure of mutual assistance in respect of applications for legal aid in civil, commercial or administrative matters which fall within the jurisdiction of the competent authorities of the requested Party.

2. Subject to the provisions of the Agreement, the requested Party shall not reject applications made under the Agreement without considering their merit, but shall process them in the most effective way possible in accordance with domestic procedures, which may include the seeking of further information.

Article 3

Communication between lawyers and applicants

1. The requested Party shall:

a) ensure that lawyers appointed to represent such applicants communicate with these applicants in a language readily understood by them, or

b) varmistaa, että asianajajien ja hakijoiden välisessä yhteydenpidossa tarvittavien käännösten ja/tai tulkkauksen kustannukset katetaan.

2. Jos tämän artiklan 1 kappaleen soveltaminen ei ole mahdollista, pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen tulee tarkoituksenmukaisin keinoin varmistaa asianajajien ja hakijoiden tehokas yhteydenpito.

3. Kaavakkeissa, joita käytetään oikeusapuhakemuksen toimittamiseen sopimuksen ja tämän pöytäkirjan mukaisesti, tulee mainita ne kielet, joita hakija ymmärtää.

b) ensure that costs for translation and/or interpretation of the communications between lawyers and applicants are covered.

2. Where it is not practicable to apply paragraph 1 above, the requested Party shall provide appropriate means to ensure the effective communication between lawyers and applicants.

3. The form used to transmit applications for legal aid under the Agreement and this Protocol shall indicate the languages readily understood by applicants.

4 artikla

Menettelyn tehokkuus

Kunkin sopimuspuolen tulee käsitellä hakemukset kohtuullisessa ajassa ja edellyttää, että vastaanottavaa keskusviranomaisen:

a) ilmoittaa hakemuksen vastaanottamisesta;

b) ilmoittaa lähettävälle viranomaiselle hakemusta koskevasta päätöksestä;

c) ryhtyy kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin varmistukseksi, että ensimmäisen asteen päätös tehdään kaikkien hakemusten osalta kuuden kuukauden kuluessa, edellyttäen kuitenkin, että kaikki päätöksentekoon tarvittavat tiedot on toimitettu;

d) tiedottaa lähettävälle keskusviranomaiselle, jos päätöstä ei ole tehty kuuden kuukauden kuluessa täydellisen hakemuksen vastaanottamisesta, antaen yksityiskohtaiset tiedot hakemuksen edistymisestä ja päätöksentekoa hidastavista ongelmista.

5 artikla

Sitoumuksen ilmaiseminen

1. Tämä pöytäkirja on avoinna allekirjoittamista varten sopimuksen allekirjoittaneille valtioille, jotka voivat ilmaista suostumuksensa tulla tämän pöytäkirjan sitomaksi joko:

a) allekirjoittamalla sen ilman ratifioimista hyväksymisvarauksella; tai

Article 4

Efficiency of the procedure

Each Party shall deal with applications within a reasonable time and shall require receiving central authorities to:

a) acknowledge receipt of the application;

b) inform transmitting authority of the decision taken on the application;

c) take all necessary steps to ensure that, whenever possible, a first instance decision is made in respect of all applications within six months, provided all information needed has been supplied;

d) report to transmitting central authorities six months after the date of receiving a complete application, if a decision has not been made, giving details on the progress of the application and any difficulties which are preventing a decision.

Article 5

Expression of consent to be bound

1. This Protocol shall be open for signature by the States which have signed the Agreement, which may express their consent to be bound by either :

a) signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or

b) allekirjoittamalla sen ratifioimis- tai hyväksymisvaraumin, mitä seuraa ratifioiminen tai hyväksyminen.

2. Valtio ei saa allekirjoittaa tätä pöytäkirjaa ilman ratifioimis- tai hyväksymisvaraumaa, eikä tallettaa ratifioimis- tai hyväksymiskirjaansa, jollei se ole aiemmin tallettanut tai talleta samanaikaisesti sopimuksen ratifioimis- tai hyväksymiskirjaa.

3. Ratifioimis- ja hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

6 artikla

Voimaantulo

1. Tämä pöytäkirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kaksi Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on ilmaissut suostumuksensa tulla pöytäkirjan sitomaksi 5 artiklan määräysten mukaisesti.

2. Sellaisen valtion osalta, joka myöhemmin ilmaisee suostumuksensa tulla tämän pöytäkirjan sitomaksi, se tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kyseinen valtio on allekirjoittanut pöytäkirjan ilman ratifioimis- tai hyväksymisvaraumaa tai on tallettanut ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa.

7 artikla

Liittyminen

1. Tämän pöytäkirjan voimaantulon jälkeen sopimukseen liittyneet valtiot voivat liittyä myös pöytäkirjaan.

2. Liittyminen tapahtuu tallettamalla Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan liittymiskirja, joka tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta sen tallettamisesta.

b) signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2. A State may not sign this Protocol without reservation as to ratification, acceptance or approval, or deposit an instrument of ratification, acceptance or approval, unless it has already deposited or simultaneously deposits an instrument of ratification, acceptance or approval of the Agreement.

3. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 6

Entry into force

1. This Protocol shall come into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which two member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Protocol, in accordance with the provisions of Article 5.

2. In respect of any State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall come into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of its signature without reservation as to ratification, acceptance or approval or deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 7

Accession

1. After the entry into force of this Protocol, any State which has acceded to the Agreement may also accede to the Protocol.

2. Accession shall be effected by the deposit with the Secretary General of the Council of Europe of an instrument of accession which shall take effect on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of its deposit.

8 artikla

Varaumat

Tähän pöytäkirjaan ei saa tehdä varaumia.

9 artikla

Alueellinen soveltaminen

1. Valtio voi allekirjoittamisen tai ratifiomis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tallettamisen yhteydessä määrittää, mihin alueeseen tai alueisiin tätä pöytäkirjaa sovelletaan.

2. Sellaisten alueiden osalta pöytäkirja tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut selityksen.

3. Kahden edellisen kappaleen nojalla annettu selitys voidaan peruuttaa minkä tahansa selityksessä määritellyn alueen osalta pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella. Peruutus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.

10 artikla

Irtisanominen

1. Sopimuspuoli voi omalta osaltaan irtisanoa tämän pöytäkirjan Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella.

2. Irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.

3. Sopimuksen irtisanominen tarkoittaa automaattisesti myös tämän pöytäkirjan irtisanomista.

Article 8

Reservations

No reservation may be made in respect of any provision of this Protocol.

Article 9

Territorial application

1. Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession specify the territory or territories to which this Protocol shall apply.

2. In respect of such territory, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General of the Council of Europe.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 10

Denunciation

1. Any Contracting Party may, in so far as it is concerned, denounce this Protocol by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2. Such denunciation shall take effect six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

3. Denunciation of the Agreement shall automatically entail denunciation of this Protocol.

11 artikla

Ilmoitukset

Euroopan neuvoston pääsihteeri ilmoittaa Euroopan neuvoston jäsenvaltioille ja tähän pöytäkirjaan liittyneille valtioille:

- a) jokaisesta ilman ratifioimis- tai hyväksymisvaraamaa tehdystä allekirjoituksesta;
- b) jokaisesta ratifioimis- tai hyväksymisvaraamin tehdystä allekirjoituksesta;
- c) jokaisesta ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta;
- d) jokaisesta tämän pöytäkirjan 5, 6 tai 7 artiklan mukaisesta voimaantulopäivästä;
- e) jokaisesta 9 artiklan määräysten nojalla vastaanotetusta selityksestä;
- f) jokaisesta 10 artiklan määräysten nojalla vastaanotetusta ilmoituksesta sekä irtisanomisen voimaantulopäivästä;
- g) jokaisesta muusta tähän pöytäkirjaan liittyvästä toimenpiteestä, selityksestä, ilmoituksesta tai tiedonannosta.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän pöytäkirjan.

Tehty Moskovassa lokakuun 4.päivänä 2001 yhtenä englannin- ja ranskankielisenä alkuperäiskappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, ja joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri toimittaa pöytäkirjan oikeaksi todistetun jäljennöksen kullekin sen allekirjoittaneelle ja siihen liittyneelle valtiolle.

Article 11

Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe and any State which has acceded to this Protocol of:

- a) any signature without reservation in respect of ratification, acceptance or approval;
- b) any signature with reservation in respect of ratification, acceptance or approval;
- c) the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- d) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 5, 6 and 7;
- e) any declaration received in pursuance of the provisions of Article 9;
- f) any notification received in pursuance of the provisions of Article 10 and the date on which denunciation takes effect;
- g) any other act, declaration, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Moscow, this 4th day of October 2001, in English and in French, both texts being equally authoritative, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each of the signatory and acceding States.